

VYSOČINA

Brod si připomíná výročí muže, který dal městu jméno

STĚPÁNKA SAADOUNI

O víkend uplyne 200 let od narození novináře a spisovatele Karla Havlíčka Borovského. Věčně současný rebel zanechal v historii hluboké stopy.

Po Havlíčkovi pojmenovala města na Vysočině ulice i náměstí, věnovala mu busty a sochy. Se jménem Karla Havlíčka Borovského je především navzdory spojené jeho rodiště, městy Havlíčkova Borová. Ta letos žije Havlíčkovým rokem. Karel Havlíček si později připojil k rodnému příjmení přídomek Borovský, podle místa narození, jak to bylo u tehdejších vlastenců obvyklé.

Havlíčkův otec měl na náměstí kupecký krám. Dnes je v něm muzeum se stálou expozicí. Podle Kláry Vencové, která má muzeum na starosti, se zájem o Havlíčkovo rodiště v posledních týdnech kvůli jeho výročí zvýšil mnohonásobně. „Do muzea teď jezdí jedna návštěva za druhou,“ poznamenala. Některé jí utkvěly v paměti. „Například výprava důchodců z Dobřichovic. Jedna paní tady začala recitovat nahlas Havlíčkovy verše,“ připomněla si.

Návštěvníci si kupují suvenýry na památku. Velkému zájmu se podle Vencové těší hlavně nová kniha Borovský Havle. „Kolektiv autorů z Borové připravil sborník s příspěvky významných osobností, které mají k Borovskému co říci,“ upřesnila Vencová.

Se vzpomínkou na Havlíčka se návštěvníci Borové setkávají na každém kroku. Kromě muzea a staré školy, kam budoucí slavný novinář chodil, je tu socha na náměstí od Josefa Strachovského a Havlíčkova hlava na soukromém pozemku od Michala Olšiaka. „Přímo nad Borovou se tyčí neméně

Havlíčkovy stopy na Vysočině

- Havlíčkova Borová: jméno městyse, muzeum, sochy
- Havlíčkův Brod: jméno města, muzeum, náměstí, socha v parku
- Polná, Třešť, Jihlava, Telč, Jaroměřice nad Rokytnou, Moravské Budějovice, Náměstí nad oslavou, Pelhřimov: Havlíčkova ulice
- Humpolec, Jemnice, Žďár nad Sázavou: Havlíčkovo náměstí
- Příbram: busta Karla Havlíčka Borovského

slavný kostelík, o kterém Havlíček psal i v Tyrolských elegiích,“ připomněla Vencová.

Do tehdejšího Německého, dnes Havlíčkova Brodu se Havlíčkovi přestěhovali podle historika Miloše Tajovského v roce 1832. „Tady Havlíčkův otec koupil měšťanský dům v rohu náměstí, kde je dnes jeho muzeum,“ podotkl. V Brodě Havlíček chodil do školy, studoval na gymnáziu, hrál ochotnické

divadlo. „Z domu do vyhnanství do Brixenu byl deportován v noci 16. prosince 1851, upřesnil Tajovský. Z vyhnanství se Havlíček vrátil v roce 1855. „Od srpna 1855 se nastěhoval do domu číslo popisné 87 v Horní ulici,“ napsal Tajovský.

K odkazu Karla Havlíčka Borovského se dnes hlásí například brodský Okrašlovací spolek Budoucnost. Pořádá ve spolupráci se Syndikátem novinářů pravidelně

literární soutěž pro současné autory, kteří chtějí v Havlíčkově díle pokračovat. „Kdyby se Karel Havlíček probudil do současnosti, byl by stejně ironický, odvážný, drzý, kriticky nekorektní vůči nesmyslným zákonům, nabubřelým politikům, jejich normám a nařízením,“ konstatoval při vyhodnocení posledního ročníku soutěže za spolek Budoucnost Jan Schneider.

Podle historika Tajovského se Havlíček stal symbolem zaživa i po smrti. „Živého Havlíčka záhy po jeho smrti vystřídal v české veřejnosti nejprve jenom obraz Havlíčka mučedníka a toto dosti povrchní spojení posléze přerostlo někdy až nešťastně v mučednický kult,“ konstatoval.

Havlíčkův Brod pobyt slavného novináře poznamenal natolik, že od roku 1945 nese jeho jméno. Přesně před 76 lety dne 5. května 1945 byl Německý Brod přejmenován na Havlíčkův Brod. „O nový název města se nejvíce zasloužil tehdejší starosta Antonín Šouba. Havlíčkův Brod se tak stal prvním městem v republice, které bylo v porevolučních dnech v roce 1945 přejmenováno,“ doplnila mluvčí města Alena Doležalová.

Batelovská děvčata Havlíčka milovala

Batelov – Karel Havlíček Borovský, od jehož narození letos uplyne dvě stě let, je úzce spjatý mimo jiných měst na Vysočině i s Batelovem na Jihlavsku.

Známý novinář, spisovatel, básník a politik nemá od roku 1971 bustu před místním úřadem náhodou. „Měl tetu u pana faráře a jezdil do Batelova. Málo se o tom píše, ale my Bateláci o tom víme,“ říká starosta Jiří Doležal. Dále líčí, jak Karel Havlíček Borovský kázal v místním kostele, když byl na semináři. „On byl fešák

a batelovským děvčatům se líbil,“ usmívá se Doležal. Na nedalekém Vršku pak básník napsal řadu svých děl, mezi nimi i tu s názvem Dumka na batelovském Vrchu.

S Batelovem je pak spojena i příhoda z roku 1851. Tehdy vezli Karla Havlíčka Borovského do Brixenu a jako se přes tento městyse. „Tady se jim rozlámalo kolo a zůstali tu, než to spravili. Tady, na místě dnešní radnice, byla hospoda. Tak se děvčata seběhla, tady byl Batelov,“ vypráví starosta. „Byli tu do rá-

na, pak odjeli na Jindřichův Hradec a Brixen. Ale Batelov, ten byl středem,“ dodává.

Jiří Doležal zdůrazňuje také fakt, že Karel Havlíček Borovský zemřel velmi mladý, v pětácti letech. „Božena Němcová mu na rakev dala trnovou korunu. Když si říkám, co tento člověk udělal za těch pětáctilet let, tak kloubov dolů. Byl to velký vlastenec a obrozenec,“ uzavírá povídání starosta. Okolím Batelova nyní vede naučná stezka s názvem Karel Havlíček Borovský dnes. **(sin)**

Hřbitov v Jihlavě zůstával přeplněný

STANISLAV JELÍNEK

Jihlava – Dušičky klepou na dveře. Kdo se nebojí, chystá se na večerní návštěvu hřbitova.

První pozůstali se vydali o Dušičkách poprvé navštívit své zemřelé na jihlavský hlavní hřbitov v roce 1869. „Nový desetihektarový hřbitov na západním okraji města byl založen roku 1868. Kolem jeho založení byly veliké sváry a tahanice,“ uvedl v roce 1926 novinář František Patočka.

Nejtěžším kalibrem opozice bylo tvrzení, že nový hřbitov bude daleko od centra a pohřební průvody čeká předlouhá únavná cesta, na

POHŘEB. Pohřební průvod kráčí Žižkovou ulicí k bráně hlavního jihlavského hřbitova. Reprofoto: Stanislav Jelínek

jejímž konci pohřeb blízké osoby účastníky smutečního průvodu takřkajíc dorazí. Městská rada v čele se zastupitelem a lékařem Leopoldem Fritzem přitom oka-

mžitě potřebovala nové pohřebiště, neboť hřbitov ve Smetanových sadech měl překročenou kapacitu.

Politici kolem doktora Fritze nevěděli, jak na opozici. Až městská rada spásným nápadem pověřila lékaře vypracováním posudku hřbitova ze zdravotního hlediska. „V bezprostřední blízkosti je chudobinec, dále pivovar, sklad cigaret, vojenská nemocnice a za ní všeobecná nemocnice. Pod úrovní hrobů je jíl. Voda prosakuje do překopané země, pak se hromadí a vytéká ze hřbitova směrem k vojenské nemocnici. Výtok v létě zapáchá,“ stojí v posudku.

Svatojakubské anály z pera

duchovního Oldřicha Meda popisují dále situaci: „Hřbitov existuje již 309 let a vezme-li se průměr úmrtnosti po 762 osobách, pak se může počítat, že v té půdě setlelo už asi 200 tisíc mrtvol, což znamená veliké hromadění organických látek,“ pokračuje text. Hřbitov je také přeplněn, takže mrtvoly se někdy musí exhumovat již po šesti, osmi letech. V žádném případě nevyhovuje předpisům, vydaným v letech 1783 – 1825,“ upřesňuje Svatojakubské anály. Situace kolem nového pohřebiště při silnici na Pelhřimov se vyvíjela přesně podle záměrů doktora Fritze, organizátora mnoha změn k lepšímu.

Číslo dne

19

pokrmů soutěžilo v kláně o nejlepší guláš ve Velkém Meziříčí. Každý ze soutěžících uvařil guláš doma podle vlastní receptury. Hotové pokrmy pak hodnotila pětičlenná porota. V soutěži o nejlepší guláš nakonec zvítězil Jan Havliš z obce Petráveč. (hel)

Krátce z Vysočiny

Husy z farmy v Rohozné musí kvůli chřipce utratit

Rohozná – Počátkem příštího týdne začnou veterináři s likvidací chovu drůbeže na farmě v Rohozné na Jihlavsku, kde byl potvrzen výskyt ptačí chřipky. Tradiční odběratelé vyhlášené Rohozenské husy si na ni letos na svatomartinských hodech rozhodně nepochutnají. Jak informuje farma na svých webových stránkách, nemůže odbavit žádnou z objednávek a přijde také o všechnu drůbež. Rodinná farma v Rohozné má dlouholetou tradici. Její počátky sahají až do roku 1974. V chovu tam v současné době mají okolo pěti tisíc kusů drůbeže. Tu musí veterináři utratit. „Konkrétně se je to 1400 výkrmových hus, 2200 hus chovného hejna, 800 výkrmových kachen a 600 brojlerů,“ upřesnil mluvčí Státní veterinární správy Petr Vorlíček. Nákaza ptačí chřipkou bude mít na chod rodinné farmy v Rohozné dlouhodobější vliv. V letošní sezoně přijde o svatomartinskou porážku, v příštím roce zase o sezonu líhnutí housat. **(hel)**

Školáci pořádali farmářský trh. Prodávali své výrobky

Strážek – Zelenina, podzimní dekorace, koření, pečené čaje, med, mléčné i masné výrobky, marmelády, výrobky ze dřeva a mnoho dalšího. Farmářský trh ve Strážku, který přilákal davy nakupujících, vypadal jako každý jiný. A přece přichozí zaznamenali změnu. Prodej farmářských výrobků se uskutečnil pod taktovkou strážeckých školáků. „Organizovala ho škola a její žáci. Pomohli jim rodiče a místní farmáři,“ potvrdila ředitelka základní a mateřské školy ve Strážku Anna Knoflíčková. **(hel)**

Krátce z černé kroniky

Zmizelo pokácené dřevo

Třebíčsko – K vytěženému dřevu si pomohli bez práce zloději na Třebíčsku. „Policisté z obvodního oddělení Hrotovice zadokumentovali případ krádeže dřevní kulatiny, která se ztratila ze skládky v katastru obce Příštpo a Dalešice,“ upřesnila policejní mluvčí Dana Čírtková. Z obou míst se podle policie v době od 18. října do současné doby ztratilo zhruba devadesát kubických metrů dřeva. Majiteli vznikla škoda ve výši 54 tisíc korun. **(sad)**

Dívka běžela na červenou a skončila pod autem

Jihlava – Běh přes silnici na červenou se nevyplatil dívce v Jihlavě. „Nehoda se stala na přechodu pro chodce se semaforem u vjezdu do podzemních garáží obchodního centra,“ popsala policejní mluvčí Dana Čírtková. Nezletilá dívka vběhla do jízdny dráhy osobního auta Opel. Došlo ke srážce, které pro dívku skončilo naštěstí jen lehkým zraněním. Záchranka ji odvezla do nemocnice v Jihlavě. Nehodu vyšetřují policisté z jihlavského dopravního inspektorátu. **(sad)**